

VIZUALAR VOSITALAR VA TINGLOVCHILARNI ZAMONAVIY TA'LIMGA JALB ETISH

Rahmatullayeva Marjona

Sobirova Feruza Islomjon qizi

f.sobirova@uzswlu.uz

Uzbek State World Language University

Annontatsiya: Ushbu maqola vizual vositalarning zamonaviy ta'lim muhitida o'quvchilarga dars davomida qanday tasir qilishini o'rganadi. Maqolada aytilishicha, videolar, rasmlar, va bosha vizual vositalar o'quvchining diqqatini oshiradi, malumotlarni yaxshi tushunishni kuchaytiradi va o'rganishga bo'lgan ishtiyoqni oshirishga ko'maklashadi.

Kalit so'zlar: Tinglovchilarni jalb etish, kognitiv bosqich, vizual aloqalar, multimedia savodxonligi, interaktiv ta'lim, o'quv motivatsiya, inklusiv talim infografikasi

Kirish

Bugungi zamonaviy asrda sinflar va yani o'quv binolari malumotlar bilan to'ldirilgan. Chunki bu o'zgarishda o'qituvchi o'zining ko'rgazmali qurollarining ahamiyatini yordamchi vositada emas, balki mazmunli o'qitishning asosiy ahamiyati deb bilisi zarur. Agar bu usuldan yaxshi foydalana olsa, vizual videolar, tasvirlar va qiyin mavzularni soddalashtirib, tushunishga yordam beradi va o'quvchida qiziqish uyg'otadi. Shuningdek, bu maqolada qanday qilib vizual aloqa aditoriyaning faolligini oshirishi va ta'lim sifatini yaxshilash uchun darslarda qo'llanilishini ham targ'ib etadi. Vizual o'rganish quyidagi tadqiqotlarga asoslangan; multimedia dizayni va talabalar ishtiroki.

Visual kognitiv qayta ishlash va ta'lim ya'ni yaqinda olib borilgan tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, o'qituvchilarning o'rganishga eng kirishi, qo'llab-

quvvatlashi va o'quvchilarni qayta ishlashi hamda talabalarga qo'yilgan cheklarga yechim topish asosiy vazifasi hisoblanadi. Shuning uchun vizual aloqa o'quvchilarda hamma malumotlarga ma'suliyatli yondashuv hisini oshiradi.

Vizual o'rganish va kognitiv jarayon

Oxirgi o'rganishlar shuni ko'rsatadiki, vizual muloqot o'rganuvchilarning malumotlarni qay darajada tushunganligi va jarayonlarda qo'llay olishida muhim rol o'ynaydi. Shuningdek vizual o'rganish o'quvchilarning dunyoqarashini kengaytiradi hamda turli xil rasmlar bilan ongida aks ettirishiga yordam beradi.

Motivatsiya, faollik va multimedia

Interaktiv slaydlar, videolar va raqamli animatsiyalar shu kabi vizual vositalar darsni yanada qiziqroq va faol qiladi. Bu kabi vositalar o'quvchining e'tiborini o'ziga tortadi. Videolar hayotiy misollarni ko'rsatishi, bosqichma bosqich mazmunini yoki tushuntirishni yanada oson hikoyalar bilan yoritib beradi. Masalan viktorinalar rangli rasmlar yoki qisqa animatsiyalar o'quvchilarni diqqatini oshirib faol ushlab turadi va xotirasni uzoqroq saqlashga yordam beradi. 2022 va 2025-yillarda o'tqazilgan tadqiqotlar, o'quvchilarga suratli matnlar va vizual materiallar qo'shib berilgan darslar ijobiyroq bo'lganligini ko'rsatadi. Shunday ko'tarilgan faollik motivatsiyaning oshishiga, darsda faol ishtirok etishga hamda mavzuni yaxshiroq tushunishga sabab bo'ladi.

Infografiya

Infografikalar va shunga o'xshash boshqa vizual hulosalar ayniqsa, malumotlarni tahlil qilish va tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish uchun juda ham foydali. O'quvchilarda asosiy g'oyalarni ajratib olishda, katta hajmdagi malumotlar va infografiyalarni berish asosiy rol o'ynaydi. Shu bilan birgalikda tafsilotlarni taqqolash va hulosalar chiqarishni o'rgatadi.

Etik va madaniy jihatlar

Yana bir muhim masala mualliflik huquqiga rioya qilish yoki videolar, rasmlar dizaynlarning manbasidan to'g'ri ko'rsatishdir. Vizual materiallarning qayerdan topilganligini ochiq bilish yoki halollikni oshiradi va shu bilan birgalikda

o'quvchilarda media savodxonligini rivojlantirishga ham hissa qo'shadi. Bundan habardor bo'lgan o'quvchilar siyosat va internetlarda korgan habarlariga reaksiya bildirishi mumkin. O'quvchilaragi aynan mana shu his bugungi vizuallikka bog'langan jamiyada asosiy tushunchadir.

Xulosa

Tinglovchilarni jalb etilishini yaxshilaydigan, tushunishini osonlashtiradigan va ko'proq o'rganishga imkon yaratadigan kuchli vositalardan biri bu vizual identifikatorlardir. So'ngi 5yil ichidagi tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki vizual muloqot shunchaki o'qitishning qo'shimcha vositasi emas, balki zamonaviy ta'limning asosiy qismidir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Altaboll, A. & de Souza, R. (2021). Visual Attention and Learning: the Role of Multimedia in Student Engagement. *Journal of Educational Technology*, 18(2). 45-59,.
2. Becker, S., & Park, H. (2022). The Impact of Visual Aids on Learner Motivation and Engagement in Digital Classrooms. *Education and Information Technologies*, 27(4), 5123-5142
3. Chen, L. (2023). Infographics as Learning Tools: Effects on Comprehension and Critical Thinking. *International Journal of Instructional Design*, 14(1), 77-94
4. Huang, Y. & Lin, P. (2020). Visual Communication Strategies for Inclusive Education. *Journal of Modern Learning*. 6(3), 112-129
5. Kaur, J., & Singh, R. (2024). Cognitive Load and Multimedia Learning: A Contemporary Review. *Journal of Cognitive Education*, 12(1) 29-48.
6. Lopez, D. (2025). Digital Storytelling and Student Engagement: Visual Narratives in Education. *Teaching and Media Studies*, 9(1), 1-18